

בש"פ 937/23 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 937/23

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למתן רשות לערור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע בעמ"ת 73822-01-23 שניתנה ביום 31.01.2023 על ידי כבוד השופט ע' כהן

בשם המבקש: עו"ד ירין סולאש

החלטה

1. לפניי בקשה למתן רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט ע' כהן) בעמ"ת 73822-01-23 מיום 31.01.2023. בגדרה, התקבל ערר שהגישה המשיבה על החלטתו של בית משפט השלום באשקלון (כבוד השופטת ד' משעלי ביטון) מיום 29.01.2023 במ"ת 5274-12-22, בה הורה על שחרור המבקש לחלופת מעצר בתנאים של מעצר בית מלא.

2. ביום 04.12.2022, הוגש נגד המבקש כתב אישום, המייחס לו עבירות של תקיפה הגורמות חבלה של ממש לבת זוג, לפי סעיף 382(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק. כתב האישום מפרט אירוע של תקיפה אלימה של המבקש כלפי המתלוננת, זוגתו לשעבר, ושלושה אירועים של איומים כלפיה.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה לעצור את המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

4. בהחלטתו מיום 08.12.2022, קבע בית משפט השלום כי ישנן ראיות לכאורה ועילת מעצר סטטוטורית בעניינו של המבקש. עוד נקבע כי ראוי לבחון חלופת מעצר בעניינו "שתהא הרמטית ומרוחקת מהמתלוננת". לאחר בחינת שלושה מפקחים מוצעים - הורי המבקש ובת דודתו - הורה בית משפט השלום על שחרור המבקש לחלופת מעצר מסוג מעצר בית בתנאים מגבילים. זאת, הגם שמיקום חלופת המעצר המוצעת היא בדירת הוריו של המבקש, בעיר מגוריה של המתלוננת - אשדוד (להלן: ההחלטה הראשונה).

5. המשיבה הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי, בטענה כי אין בחלופת המעצר שנקבעה כדי לאיין את מסוכנות המבקש; ואף כי אין לשחררו לחלופת מעצר כלל, נוכח מסוכנותו שנלמדת מתסקיר מעצר שהוגש בעניינו במסגרת הליך קודם, לפני כשנה וחצי. בהחלטתו מיום 13.12.2022, הורה בית המשפט המחוזי על הגשת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש, לבית משפט השלום, עד ליום 24.01.2023 לצורך בחינת חלופת המעצר המוצעת.

6. ביום 18.01.2023, הגיש שירות המבחן בקשה לדחיית מועד הגשת תסקיר המעצר, וזאת עד ליום 26.03.2023. בעקבות בקשת שירות המבחן לדחייה, ונוכח פרק הזמן בו שהה המבקש במעצר, ביום 29.01.2023, בחן בית משפט השלום חלופת מעצר נוספת שהוצעה בעיר אשדוד. בבחינה זו, התייחס בית המשפט לדברי המתלוננת שנשמעו בדיון ביום 25.01.2023 - אז מסרה כי עברה להתגורר בראשון לציון וכי היא אינה חוששת מן המבקש. משמצא את חלופת המעצר מתאימה, הורה בית משפט השלום על שחרור המבקש לחלופה זו, תחת תנאים מגבילים, עד למועד קבלת תסקיר המעצר. בית משפט השלום הוסיף והורה לשירות המבחן לבחון בתסקיר המעצר את החלופה הראשונה המוצעת, בבית הוריו של המבקש (להלן: ההחלטה השנייה).

7. המשיבה הגישה ערר על החלטה זו לבית המשפט המחוזי, וערר זה התקבל. בית המשפט המחוזי ציין כי כאשר מדובר בעבירות אלימות במשפחה, יש לשקול בזהירות רבה אם יש בתנאים המגבילים המוצעים כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם. זאת ועוד, צוין כי יש לתת משקל לעמדת המתלוננת, ואולם בנסיבות העניין, אין בכך כדי לייתר קבלת תסקיר מעצר בעניינו של המבקש - ואין להציב את המתלוננת בסכנה בכך שישוחרר המבקש בטרם קבלת תסקיר כאמור. לפיכך, הורה בית המשפט על המשך מעצרו של המבקש מאחורי סורג ובריה עד למתן החלטה אחרת.

8. המבקש לא השלים עם החלטה זו, ומכאן הבקשה שלפניי.

9. המבקש טוען כי בית משפט קמא שגה "באופן יישומו את הדין", בכך שהתערב בשיקול דעת הערכאה הדיונית, לאחר שבית משפט השלום בחן בקפידה את תנאי שחרורו של המבקש ומצא כי יש בהם כדי לאיין את מסוכנותו. זאת ועוד, נטען כי קיים שוני מהותי בין נסיבות ההחלטה הראשונה וההחלטה השנייה, מתוקף חלוף הזמן; עמדת המתלוננת אשר אינה חוששת מפני המבקש; בקשת הדחייה מטעם שירות המבחן; וקיומה של חלופת מעצר חדשה. עוד נטען, כי עניינו של המבקש מעלה שאלה עקרונית בדבר אמות המידה לפיהן תתערב ערכאת הערר בהחלטת הערכאה הדיונית שלא להידרש לתסקיר מעצר.

10. לאחר עיון בבקשה, על נספחיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

11. הלכה היא, כי רשות לערור לבית משפט זה על החלטות שנבחנו בערר על-ידי בית המשפט המחוזי, ב"גלגול שלישי", תינתנה במשורה, ורק במקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית או ציבורית, או כאשר מתעורר חשש לאי-צדק חמור או עיוות דין (בש"פ 7418/22 דרדיק נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (20.11.2022)). זאת ועוד, בפני המבקש עומדת משוכה גבוהה נוספת בהינתן שבקשתו מתייחסת ל-"מעצר ביניים", בטרם קבלת החלטה בדבר מעצרו

עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו - כאשר בית המשפט לא יידרש לערר מסוג זה אלא בהתקיימן של נסיבות חריגות המצדיקות זאת (בש"פ 611/23 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (27.01.2023)). הבקשה שלפניי אינה נמנית בגדר אותם מקרים חריגים, ודי בכך כדי לדחותה.

12. העבירות המיוחסות למבקש חמורות, ומקימות בעניינו חזקת מסוכנות סטוטורית - שטעמיה נטועים במציאות החיים הקשה, בה הפכה האלימות במשפחה לתופעה רווחת. כפי שצוין בפסיקתו של בית משפט זה לא אחת, "ניסיון החיים מלמד כי עבירות של אלימות במשפחה מתבצעות לעתים רבות תוך התפרצויות זעם בלתי נשלטות, באופן המעצים את המסוכנות הנשקפת מנאשמים בעבירות אלו" (בש"פ 7014/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (21.10.2020)) כאשר עסקינן בעבירות אלימות במשפחה, קיים טעם רב להפנות את עניינו של הנאשם לקבלת תסקיר, לאור מומחיות שירות המבחן ויכולתו לעמוד על המסוכנות הנשקפת בהתאם לנסיבות הייחודיות של כל מקרה. אכן, על המותב שדן בהליך המעצר להפעיל שיקול דעת ולא להשתמש בשירות המבחן באופן "אוטומטי", וישנם מקרים בהם יוכל בית המשפט להתרשם ישירות מהמפקחים המוצעים ומטיב החלופה ללא הסתייעות בשירות המבחן (בש"פ 478/12 אל אעסם נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (23.01.2012)) ואולם, אין באפשרות זו כדי להביא להימנעות מהסתייעות בתסקיר בנסיבות בהן נמצא כי הדבר נדרש (בש"פ 944/23 דהן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (14.02.2023)) - וכך בענייננו.

13. בענייננו, בית המשפט המחוזי שקל את נסיבות המקרה, ומצא כי מדובר במקרה בו יש מקום להיעזר בשירות המבחן לצורך קבלת תמונה מלאה ומדויקת ככל הניתן בטרם קבלת החלטה בדבר מעצרו של המבקש עד תום ההליכים. זאת, נוכח תמונת הדברים הלכאורית אשר מצביעה על "העדר מורא מהחוק ועל דפוסים אלימים ועבריינים של המשיב"; בשים לב לעברו הפלילי; ובהינתן שמדובר בתיק שעניינו אלימות במשפחה. אם כך, מצא בית המשפט המחוזי כי לא מדובר באחד מאותם המקרים בהם ניתן להורות על חלופת מעצר ללא תסקיר מעצר, על אף כלל הנסיבות עליהם עמד המבקש. לא מצאתי מקום להתערב בהחלטתו.

14. הבקשה נדחית אפוא.

ניתנה היום, כ"ד בשבט התשפ"ג (15.2.2023).

שׁוֹפֵט